

SLOVENSKI NAROD.

Lahja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejeman za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejeman za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje do četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 25—26 poleg gledališča v „zvezdi“. O pravnistvo, na katero naj se blagovoltjo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Našim ljudskim učiteljem.

[Izv. dop.]

II.

Ako je torej učiteljeva dolžnost, živeti v okviru postavnosti gledé svojega političnega prepričanja, menimo, da ne rečemo preveč, da sme potem tudi zahtevati, da se mu ne brani svojo dolžnost v tem obziru spolnjevati. Naj bere torej učitelj politične časopise, udeležuje naj se vsake volitve, ter dela za zmago poštenih kandidatov z vsemi pripuščenimi sredstvi, kakor se to spodobi možu, kateremu je narod in njega blagostan res ljub.

Saj je baš ravno učitelj na deželi dostikrat ona osoba, od katerega ljudstvo pojasnenja v tem in onem političnem vprašanju pričakuje. Ako pa on ne zna in ne ve dostojno svetovati, je to nečastno za učitelja. Pojasnenje pa naj je vselej kolikor mogoče objektivno, ter naj bode oprezen, da svoje politično mišljenje brez uzroka nikomur ne razodeva ali vsiljuje. „Pazi in glej, kateremu zaupaš“ naj ima učitelj vedno pred očmi, kajti ravno mi učitelji zidamo na ulici in cesti, in kdor tu zida ima dosta gledalcev in mojstrov. Kadar pa gre pokazati svoje mnenje in mišljenje, takrat naj se to stori brez strahu in bojzljivosti. Omahljivost in bojzljivost v tacih slučajih znači polovičarsko omiko. Pa tudi neznačajnost zove ljudstvo besedo, katero dostikrat rabi, da zaznamuje tako delovanje, kar je pa za vsacega omikanega človeka grda maroga, za učitelja pa gotovo še toliko grša.

Pa tudi po besedah cesarja Avgusta: „Divide et impera“ naj se učitelj ravna. Za to pa naj podpira s peresom in materijalno naše domače politične in literarne časopise. V

tem obziru nahaja se sicer nekoliko učiteljev, večina pa inšpektorjev, kateri kar naravnost odsvetujejo dopisovati v politične časopise. Pa tudi preganjajo se, od katerih se kaj tacega sumniči. Ali to so navadno osebe, katere ali niso zmožne pri najboljšej volji sestaviti primrnega sestavka, ali so pa prebojazljive in premlačne. So pa tudi nevoščljivi onim, kateri jih v tem prekose, ali pa se boje ostrega peresa tega ali onega učitelja, kateri bi znal polukati v njih načrte. Dostikrat pa tudi velja izrek: „Alia dicunt, alia faciunt“. — Temu bi se bilo smijati, ako ki stvar ne imela presnobnega lica.

Časnikarstvo je velemoč in ako jo učitelji za interese svojega stanu ne rabimo, potem naj se nikar ne pritožujemo, ako naše pritožbe ne odmevajo, ter mi ne uživamo veljave, katero morebiti od naroda pričakujemo. Zakaj se pa vsi drugi stanovi časnikarske velemoči poslužujejo? Zakaj jih podpirajo, širijo in se bojujejo v njih za svoje interese z besedo in črko? — Ne bodimo torej učitelji prebojazljivi ali preleni! — Res je, da se učitelji zaradi tega od nekaterih oseb in nekatere stranke preganjajo, ker k vsemu ne molče, ter ne prikimujejo, ampak se pogumno bojujejo za pravice narodnega šolstva in učiteljstva, ali so pa še celo po ovaduhih oškodovani. Toda taki naj bi premislili, da so to udarci na lastni stran, ter da je nekdaj Rimljan rekel: „Concordia res parvae crescunt, discordia et magna dilabuntur“ — sè slogo rasto stvari, nesloga vse podere. — Mi učitelji pa ne bodimo prepohlevni! Kaj imamo od vsega? Nič kakor to, da vedno zaostajemo. S tem pa nikakor ne mislim, da bi moral vsak učitelj časopise direktno s peresom podpirati,

saj nijsmo pozabili Virgilovih besedij: „Non omnia possumus omnes“ — vsi nijsmo za vse sposobni, ampak dobro pomnimo Liviusove besede: „Non omnia eidem dii dederunt“. — Vendar kdor tega direktno ne stori, naj vsaj nedirektno stori, kolikor more.

Kaj nam pomaga tožariti in javkati jedino po pedagogičnih listih? Kaj nam koristi sestavljati in zbirati boljše misli za omiko, izrejo in blagor ljudstva, ako jih pa omikari del ljudstva ne dobi v roke in tega ne bere. Koliko jih pa bere pedagogične liste! Mej narod torej s takim blagom po občnih političnih časopisih! Zatorej pa vsak pravi narodni učitelj ne podpira jedino pedagogičnih listov, ampak tudi politične domače liste, katerim je v resnici mar razširjati in pospeševati v pravem duhu interese narodnega šolstva. — Kar zadeva direktno podpiranje političnih časopisov s peresom je treba opomniti, da je tukaj učitelju obilne opaznosti treba. Kdo se ne spominja več Bachove okrožnice dne 31./3. št. 1083 l. 1868. Od pravega učitelja se pa sme tudi po vsej pravici zahtevati, da ako se poslužuje časopistva, da to dela na način, kateri pristaje imenitnosti njegovega stanu in sploh omikanemu človeku. — Da se pa učitelji tega poprimejo, kateri se čutijo zmožne v tej stroki, nij le za naš stan koristno, ampak celo potrebno. S časopistvom more se omika in splošni blagostan ljudstva pospešiti, da, ona je od njega vsikakor odvisna.

Naj omenim slednjč še družabniškega življenja pri učiteljih. Ali ne najdemo tu veliko marogo pri nas učiteljih? Reči se sme, da je pri vsacem stanu družabniško življenje bolje, trdnjše in živejše, kakor ravno pri

Listek.

Kako umirajo pesniki, pisatelji in učenjaki.

(Dalje.)

Albrecht von Haller, ki je umrl 1777. l., zabaval se je do zadnjega trenutka z znanstvenimi raziskovanji, in je bil do cela udan v svojo osodo kot pravi filozof in verni kristijan. Te-le so bile njegove poslednje besede, ki jih je spregovoril poklicanemu zdravniku: „Priatelj, žila mi zastaja; za ta pot sva — dodelala.“

Kadar so Voltaira obsipali z raznovrstnimi poslavitvami, dejal je markizi Vilette, pri kateri je stanoval poslednje dneve svojega življenja: „Po slavo pa po smrt sem prišel v Pariz.“ Pri nekej njemu na čast priredjenej svečanosti je dejal: „Prav takošni ste, kakoršni so bili egipški kralji, ki so imeli mrtvaško glavo pred soboj pri pojedinah.“ Znan ume-

teljnik mu je prinesel pokazat slavovhod, in Voltaire je omenil: „Še trugo primalajte in slika bode dovršena.“

In taka je bila. Voltaire je umrl 1778. l. mej navdušenimi poslavitvami Parižanov.

Jean Jacques Rousseau je umrl isto leto kot Voltaire. Pravila je njegova prijateljica Tereza, da je začutivši slabosti, začel se o smrti razgovarjati, a ko je ona zajokala, dejal je: „Tereza čemu jokaš? Ali nij prav, da umrjem? Saj v miru umrjem. Razžaliti nijsem nikogar hotel, upam, da mi bode bog milostiv.“ Na to si je dal okno odpreti, da je mogel s slastjo uživati lepi jasni dan. „O kako je čist in ljubek ta nebes,“ vskliknil je, „niti najmanjši oblček ga ne krije. Upam, da me vsegamogočni vzeme k sebi tjekaj le gori.“

Pietro Metastasio, ki je bil vse svoje življenje pesništvu posvetil, je tudi smrt v verze vplel. 1782. l. je začutil, da se smrt bliža in zapel je to-le kitico na slavo Najvišjemu:

V imenu tvoj'ga sina,
Ki z nami se je združil,
In svojo ljubav sveto
V zastavo nam ponudil,
Izročam svojo dušo,
Da on jo čuva zlega.
O Jezus! tvoja milost
Vesoljni svet obsega.

Skeptik Diderot pa je dejal, da je smrt bedasta in pusta četrtinka ure. Sloneč na komolcu je nekaj užival, in na dobrohotna opominjevanja, da je treba pripraviti se za smrt, odgovarjal je: „Mais que diable voulez — vous que cela me fasse? Posvarjen zaradi tolike brezbožnosti, vskliknil je razsrjen: „Ali ne veste, da sem filozof? Prvi prag, čez katerega mora filozof stopiti, je — nevera. To so bile njegove poslednje besede. Umrl je 1784. l.

André Chenier, ki po malem začenja novo dobo francoskej poeziji, odličen, blag pesnik, hotel je bil svobodo v njenej najčistejšej podobi uresničiti, a zaradi tega je kmalo prišel v najhujše nasprotje s krvavo in gro-

učiteljskem. — Res, da je to deloma prouzročila sistema strahovanja in pokorjenja onih kolovodjev, katerim ne dopada pri našem slovenskem narodu drugzega, nego dobre in mastne službe. Vendar so pa tega krive tudi notranje strasti pri nas učiteljih. Zdi se mi, da se učitelji nalašč tako vedo in obnašajo, kakor bi ne hoteli in ne smeli postati moč. Učitelj ne sme kaj prida veljati, in zakaj? Kakor vse kaže, menda nismo zmožni za kaj takega! Sigurno se več sloge nahaja pri vsacem stanu, kakor pri učiteljskemu. Vsaj še učitelji enega okraja niso složni! — In to znamo iz skušnje. Jeden bi rad veljal za vse, ter hoče, da naj se vse po njegovej glavi godi, drugi se pa neče večini udati. Ta bi zopet imel vse rad v rokah, drugi bi pa vedno besedo vodil itd. Ali je potem mar čudno, ako se je vsled nesložnosti učiteljstva in prizadevnosti za tuje interese, narodnemu sovražniku posrečilo, učitelje zbežgati in razdvojiti. In to prokletstvo tiči še vedno nad nami. Res, prav se nam godi, ako se nam stvar ne predrugači, ampak gre čedalje slabše. Le premnogo je učitelj preveč bojazljivih.

Nekateri pa celo menijo, da pridejo res v disciplinarno preiskavo, ako pristopijo temu ali onemu narodnemu društvu. Ko so leta 1872—3 osnovali nekateri breznačajni učitelji slaboglasno društvo „Krainischer Lehrerverein“, katerega so zvali „svobodno, napredovalno“, zato, ker njihovo društvo ima nemško ime; vse pak, kar je nemško mora biti „liberalno“, če tudi nihče izmej njih nema pojma o tej besedi, so šli nekateri učitelji na limanice, ter postali udje tega zloglasnega društva. Iz slovenskega, narodnega učitelja postal je, ali iz nevednosti, ali kruhoborstva in materialne in duševne slabote protivnik lastne svoje matere — izdajica.

Pa kaj so dobili zato, da so se svojemu narodu izneverili? V organu njihovem, kateri je ponujal in še vedno ponuja vsacemu svoja predala, kdor je vedel več psovka, jeli so udrihati po vsem, kar je narodnega in z blatom ometavati čislane narodne učitelje. Kakor stekel pes zaganjali so se v narodnjake in čisto dvomil bi lahko človek in vprašal, kje je ona toliko hvalisana nemška kultura in kje oliko. — Učitelje pa, kateri so se slovenskemu narodu svojemu izneverili, povzdigovali

so do neba, ter hvalisali njihovo učenost, akoprav vse, kar so imeli v svojih ponemčenih možjanih nij otlega oreha zaslužilo. — Ali nekateri učitelji, kateri so se bili izneverili, ter postali udje tega zloglasnega društva, osnovanega pod egido c. kr. priliznjencev, so kmalu spoznali svojo sramoto in greh, ter se začeli sramovati, in iz društva izstopili. — Nikdar in nikoli še nij bil nobeden egoist v resnici srečen, kajti sreča njegova se v tako majhenem kolobaru suče, da jo gotovo povsodi naleti. Neizostali spremljevalci samopridnosti so vedno razprtije in razžalovanja. — Srečen, kateri pride do časa k spoznanji ter se poboljša! — Slovenske izdajice pa in nemškofili naj pa jadrajo pod pokroviteljstvom nemčurjev, narod jih obsoja!

Slehrni sigurno spozna in vidi, da narodna društva nikakor ne nameravajo kako nezakonito združevanje, ter da ne mislijo kaj storiti, kar bi bilo zoper službeno dolžnost in vest. Tudi jih pri tem ne vodijo nobene socijalne-demokratske ideje, ampak združujejo se jedino v prospeh delovanja za občni blagor, za povzdigo narodnega šolstva in za razširjanje omike mej narodom. — V tem smo pa tudi že mnogo dosegli, in upamo še vedno v tem napredovati, ako se bolj zložimo, ter prav cenivše svojo vrednost z ostalimi domačinstvu in narodnim težnjam zvestimi v družbi delujemo. Narod pa bode onim možem hvaležen, kateri so mu v tako viharnih časih zvesti ostali, ter mu svoje moči posvetili.

Združujmo se torej v prihodnje bolj in bolj, da branimo svoje in narodne pravice, ter da dosežemo, kar želimo! Kajti to zamoremo doseči in storiti jedino v družbi; glas posameznega se rad izgubi in prezira, celota pa se ne more prezirati. Je pa tudi za slehrnega sigurno nekako bolj spodbudno, ako vidi, da v boji za to ali ono nij sam, ampak ako vidi okolo sebe mnogo somišljencev, kateri stoje kakor falanksa, katero sovražna sila prodrati ne more.

Čedalje bolj začenjajo vse vrste ljudij ceniti učiteljevo delavnost v šoli in zunaj šole, delajmo, da se tako mnenje o učiteljstvu tudi ohrani in utrdi. — Podpirajmo vse dobro in žlahno, pravo in lepo, in ako znabiti tega ne moremo vselej storiti tako kakor bi radi, storimo vsaj kolikor vsak more.

ral svoje verze na smrt Marijino iz Mesijade, one prekrasne in vzvišene verze, ki nam slovesno in mило slikajo dohod pravičnika v večni počitek. Umrl je, dejal bi, pod poljubci svoje božanstvene muze, in ob poslednjih odmevih svoje harfe. More li pesnik lepše, veličestnejše umirati?

Vittorio Alfieri preminul je v duhu svojih dramatičnih del 1803. l. Zametajoč frazo, težil je v svojih dramatičnih spisih po grandioznej priprostosti in kratkosti, ter se prizadeval posnemati naravno veličino starodavnikov. Isto tako kratek je bil tudi konec njegovega življenja, dejal bi, klasično kratek.

Oktobra meseca omenjenega leta je nevarno zbolel na protinu, ki se mu je v želodec preselil. Zdravniki so poskušali z ženofovimi in družimi obkladki odvoditi ga v ekstremitete, a ker bolnik nij hotel opustiti navadnih preljubljenih izprehodov, morali so na meča navezati jih, kjer pa niso izdali. Ker je bil Alfieri nemiren in razdražljiv človek, opojili so ga z opijem, kar pa je na toliko

Tako delovanje pa ne bode le nam koristilo, v šoli, pri nauku, ampak pospešilo bode tudi naše delovanje zunaj šole — mej narodom. Po tem potu se ga bodemo učili vedno bolj spoznavati, ga čislati in ljubiti. Meja mej šolo in domačo hišo bode razpala, in tesneje se bodemo z njo združili. Razmere in okoliščine starišev naših učencev bodemo bolj izpoznali, in ne več jednostransko sodili o tem in onem. Učence bodemo mogli vspešnejše pripravljati za življenje, in sploh o marsikaterem obziru bode naše delovanje in požalnovanje na razne razmere naroda plovitnejše in vspešnejše.

Za to narodni učitelj, idi mej svoj narod, uči se ga prav spoznati in potem delaj zanj z vsemi svojimi močmi, da bodeš človek v pravem pomenu besede! „Non scholae, sed vitae discimus“, ne za šolo nego za življenje se učimo. Naroden učitelj.

Jugoslovansko bojišče.

V severnej Bosni bilo je od 8. do 11. t. m. zopet celo vrsto bojev. „Splošni značaj teh bojev,“ piše denes dopisnik „Pol. Corr.“ iz Kostajnice, je vedno le ta, da nema ni zmagovalca ni zmagani uzroka veseliti se. Ubijajo se stranki jedna drugo, požigajo vasi in kule, denes se ločijo, zato da jutri zopet vkup udarijo, in da se zopet vnovič koljejo. Turki ne morejo vstanka zadušiti, vstašem nij mogoče, da bi se kde stolno utaborili. Vedno je tako pobijanje, katero ne stane nič menj žrtev, nego regularna vojna. Brigadni generali Soliman in Selim-paša dobila sta predpretečeni četrtak nekaj taborov vojske v pomoč in poleg tega tudi ukaz, naj skupno z divizionarjem Ali-pašem zjedinjeno in ofenzivno postopata proti vstašem in sicer v gorah Kozari, Rizovci in Grmci. Dopisnik dvomi, da bi se Turkom posrečilo prodrati, ker imajo komaj 18.000 mož v severnej Bosni in za pravo operacijo potrebujejo 30.000 mož.

O vstanku v Bulgariji dohaja „P. Corr.“ iz Ruščuka 10. t. m. sledeče poročilo:

Mir, kateri je do sedaj vladal v konaku generalnega guvernerja, izginil je, kakor poročila iz Adrijanopelja pripovedujejo. Poročila, katera valiju že nekaj dnij sem iz raznih stranij svojega vilajeta dohajajo, napravljajo nam skrbi. Iz kraja Jamboli, neke velike štacije Carigrad - Jamboliške železnice, došli so

zovito revolucijo. Njegove ode in elegije, pa načela, katera je neustrašeno objavljajal in razvijal, primrzile so ga občinstvu na toliko, da je bil zatožen in na smrt obsojen. 1794. l. je odletela njegova glava izpod guillotine. Rabeljni so prišli pónj ravno onaj hip, ko je zlagal neko pesen, s katero se je pripravljajal na osodopolno smrt.

Janez Jurij Zimmermann, sloveč pisatelj duhovitega dela „o samotni,“ katerej se je bil do cela posvetil, postal je zelo trdomiselen poslednje dneve svojega življenja. Ko je 1795. l. se mu približala smrt, mило je prosil navzoče rekoč: „Pustite me samega umrl bodem!“

Jean François de la Harpe, liberelec in bogatajec, umrl je takisto, kakor je bil Cazotte napovedal, umrl je do cela spreobrnjen. Umirajoč 1803. l. je dejal: „Hvala bogu za milost, ki jo uživam na zadnjem uro, da spoznam in občutim, kaj premore molitev ta trenotek.“

Klopstock je umirajoč 1803. l. reciti-

shujšalo njegovo bolezen, da je začel blesti ter recitirati iz svojih in družih pisateljev spisov. Grofinja Albany njegova prijateljica in zvesta tovaršica nij se genila od postelje, dokler je bledele. Kadar se je zboljšalo mu, odšla je, ali kmalu so jo nazaj poklicali, ker se je bilo pesniku shudilo. Stopivšej k postelji podá pesniku svojo roko in dé: „Še jeden pot jo stisni, umrl bodem“. In brzo na to je molčé ugasnil.

Herder je tudi 1803. l. umrl. On je bil ne hoté gotovo brez slehrnega predčutja napisal te-le verze za deseti prizor svoje Adrasteje:

In neue Gegenden ent lücht,
Schaut mein begeistert Aug' umher
Den Abglanz höh'rer Gottheit, ihre Welt
Und diese Himmel — ihr Gezelt.
Mein schwacher Geist, in Staub gebeugt,
Fast ihre Wunder nicht und — schweigt. —
Položivši pero iz rok se je vlegel na smrtno posteljo. Nij pa mirno in udan pričakoval smrti, kakor se je bilo nadejati. Nemirno in viharno je bilo življenje in taka

dopisniku glasi o jako sumljivih gibanjih. V okolici Vidine se je tudi začelo vse vzdigovati. V Lom-Polansko došlo je orožje iz Srbije. Filipopelju, pravi tretje poročilo — žugajo hudo bulgarski vstajniki. Od vseh teh krajev prosijo paše za vojsko, katere pa Turčija nema na razpolaganje.

Na prvo poročilo o bulgarskem vstanku pri Tatar-Bazaržik, poslali so iz Barne, Šumle od tu in Vidina toliko vojske, kolikor je bilo le mogoče. Iz Silistrije odposlali so 4 tabore nizamov tako, da sedaj tej tvrdnjava ostaje samo 400 mož. Iz Vidina odšlo je pak 8. t. m. devet bataljonov nizamov v Filipopeljski sandžak. Večji garnizijski kraji ne morejo nikake vojske več odposlati in vendar potrebuje generalni guverner najmenj 10.000 mož, kakor je tudi Seraskirja telegrafično za to prosil. Iz taborov pri Nišu so izmarširali 4 polki v sredino Bulgarije. Vse to vzbuja mej našimi kristijanskimi in tudi mej mahomedanskimi prebivalci — pravi dopisnik — lahko razumljivo razburjenost, katera se prikazuje najbolj v strahu in pravljicah. Tako pripovedujejo naši Grki in Bulgari, da so derviši iz Carigrada odpotovali, ter da pridigujejo po deželi sveti boj za vero. Jaz to navajam le zaradi tega, da vam naznanjam, kako je vse v strahu. Tukajšnji konzuli, akopram je v Ruščuku in okolici še vse popolnem mirno, so ipak začeli ko lektivno posvetovati se.“

Iz Kostajnice se 17. t. m. „Obzoru“ brzojavlja: Vstaši napredujejo zmagonosno po bojnej črti proti Podsvizd-Vranograc-Čaglica-Bužim. Pri Bužini bila je v noči od 14. na 15. t. m. huda bitka mej 3500 Turki in 1000 vstaši. Zadnji so začeli strašno streljanje, katero je 6 ur trajalo. Ko je vstajnikom streliva zmanjkalo, napali so Turke z nasajenim bajonetom ter jih s tem prisilili, da so se brzo umaknili. Turkov je 150 mrtvih, vstašev je komaj 42 mož mrtvih in ranjenih. Bužim je vsled tega v velikem strahu. Iz zanesljivih virov se poroča o novih bojih pri Prozari in Kozari, kateri so pak bili za Turke jako neugodni.

Iz Kotara se pak 17. t. m. javlja, da je kneginja Črnogorska došla denes o polu dne s tremi svojimi otročiči tu sem na avstrijsko, ter da otide v poletno stanovanje v Bianco poleg Ercegovega.

tudi smrt. Najpred so mu morali čitati iz Ossiana, potem iz biblije, naposled so morali igrati na klavir, a vse to ga nij zvedrilo. Vskipel je povpraševal Gottfrieda svojega sina kaj je bil zdravnik povedal. Jokaje je sin, poljubil razpaljeno lice očino tješeč: „Zdravnik upa, da ozdraviš“. A Herder se je v neizreklivem strahu oklenil okrog vratu sinu in vskriknil: „Gottfried, moj Gottfried, otmi me, ako je še mogoče.“ A nij bilo mogoče. Plemeniti duh razsvitljene humanitete se je kmalu na to izvil telesu.

„Zadosti je“, to so bile poslednje besede Emanuela Kant-a 1804 l., in če so te besede veljale pijači, ki so jo bili podali mu, vendar imajo pomenljivost, to je: zadosti dolgo sem živel.

Slavni Schiller, ležeč na smrtnej postelji 1805. l. in povprašan kako mu je, odgovoril je: „Čedalje bolj miren sem!“ Lep, pomenljiv izrek umirajočega pesnika.

Matija Claudius čuteč, da se bliža neprizanesljiva smrt, prizadeval si je obdržati v spominu zastavico, kako se vrši ločitev duše

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 19. maja.

Zoper *nagodbo* z Ogrri je sprejelo dunajsko demokratično društvo resolucijo, naj se vloži peticija na državni zbor, v kateri se prosi, naj ne odobri dogovorov naših ministrov s Tiszom. — V Ljubnem na zgornem Štajerskem je ustavoverni poslanec baron Zschok govoril pred svojimi volilci tudi zoper sprejetje. Jednako Dumba v Wiener-Neustadtu.

Bivši minister *Giskra* nij smel vsled prepovedi od 16. marca 1875 več na dvoru pokazati se, ker je bilo znano, kako je ta vodja nemške ustavoverne stranke zlorabil svoje mandate in kar po 100.000 gld. tujega denarja za „trinkgeld“ jemal. Sedaj si je pa izprosil pri dvornem višjem maršalu, da je oni dekret odpravljen. Da ga sram nij pomččenega moža.

Vnanje države.

Iz *Carigrada* se poroča, da so tisti turški študentje „softi“ — nekateri listi pišejo, da jih je bilo 20.000 — ki so poulično revolucijo naredili in sultana primorali nove ministre nastaviti, razšli se po deželi in pridigujejo boj. Sin prejšnjega sultana je tudi iz Carigrada zbežal, in baje, da bode revolucijo začel, ker je naslednik prestola. Današnji sultan je na pol blazen, zapira se v železno sobo, ker ima strah, da bode zgorel.

In *Grškega* se piše „Pol. Corr.“: Vlada Komundurova ne more ljudstva grškega nič več brzdati. Uže se terja občno oboroženje uže divjajo opozicijski listi zoper nepripravljenost vlade, in celo ministrom prijazni časniki terjajo hitrega vojnega pripravljanja, sklicanja izredne zbornice, da se potreben kredit dobi. Z jedno besedo: vlada je v kritičnem položju in bode še bolj čem verjetnejše je da bodo rezultati bližnjosti izpali Slovanom na korist, ter bodo tudi grški element poželjivejši naredili. Torej Evropa dobi v kratkem še grško vprašanje in to nikakor ne bode razmotavalo uže tako zamotane situacije.

Rumunska vlada razglašala, da letos vojaških rekrutov ne bode sklicavala. S tem hoče li znamenje miroljubnosti dati?

V *francoske* zbornici je bil zavržen nasvet o pomiloščenju komunardov. Minister Dufaure je terjal zaupnico vladi.

Angleši se baje branijo podpisati novo revidirano noto v berlinske konferenci skovano. Najbrž vedo, da je brezuspešna. Vendar je glas o tem, da si še do dobrega nij potrjen, na vseh borzah strah naredil.

Nemški cesar Vilhelm baje namerava kakor se iz Strassburga telegrafira, letošnje

od telesa. „Vse svoje žive dni sem to študiral, pa niti sedaj ne zapopadem, kako se hoče končati ta ločitev“. Svojo hčericico se razgovarjaje o poslednjem aktu bitstva, omenil je, da bi bil polješen, ako bi mogel pogledati v onstransko življenje. Smrtni boj je bil trd in dolgotrajen. Nepremično je bolnik nekaj minut zrl v nebo. Naposled je omenil navzočim: „Sedaj je ven!“ Še jeden pot se je obrnil proti svoji hčeri Rebeci ter šepnil: „Lehko noč, lahko noč!“ in je ugasnil.

John Keats, anglešk pesnik, še le 25 let star ko je umrl, poginil je kot žrtva svoje ljubezni. Umirajoč je narekoval svoj grobni napis: „Tu leži nekdo čegar ime je z vodo zapisano.“ Keats je bil talentiran, duhovit, navdušen in blag mledenč, ki bi bil še premnogo delal na slovstvenem polju, da ga nij smrt tako zgodaj pokosila. Vsled svoje skromnosti, in pa ker je izprevidel, koliko bi še učinil, ko bi živel, cenil je tako nizko svoje izišle plodove, da je menil, da bodo takoj šle po vodi. Ali potomci njegovi nijso zavrgli njegovih plodov, kajti Keatsovo ime in

poletje osvojeni Elsas obiskati. Mnogo simpatij v tej po nemško ugrabljeni deželi menda ne bo našel.

Dopisi.

Iz junske doline 18. maja. [Izv. dop.] Nek naš dopisnik iz Celovca pripoveduje po „Klg. Zeitung“ iznajdeno novico, da imamo v Kaplji 40 metrov visok sneg in mnogo volkov. Volkovi so se res prikazali, ali 40 metrov visokega snega nijsem videl, ker ga še za dva palca nij bilo. Nijsem sicer še popolnem zveden v novej meri, ali to se mi vendar veliko zdi in skoraj nemogoče za dolino v sredi meseca maja. Čudim se pa nikakor ne onej novici, ki sem jo tudi jaz bral, ravno ko sem poprej videl sneg v Kaplji; ker oni časopis v novej dobi marsikaj čudnega pripoveduje, tako prodaja hišo „wegen vorticktem alter“; ponuja „messnerdienst, ledigen standes“ i. t. d. Jezim se pa vendar ne, saj v novej dobi tudi vaš list večkrat omeni in celo prestave iz njega donaša, torej vsakako korak k boljšemu. Naše društvo s sedežem v št. Kocjanu prav lepo dela in bo s časom, če se potrebne moči združijo, prava dika naše doline; ali nikar spati, nikar spati!

Letina bo prej da ne slaba; zimsko žito je kaj slabotno in še mnogo je škodovalo grozno vreme zadnjih dnij. Bog pomagaj kmetu, prav slaba je za njega, prav slaba.

Domače stvari.

— (Program Sokolskega večera), ki je denes zvečer v čitalniški restavraciji je: 1. Schinzl. „Lepa naša domovina“, popotnica, svira mestna godba. 2. Hermens. „Večerna“, moški zbor s čveterospevom. 3. Majer. „Tičica v gozdu“ čveterospev. 4. Vogel. „Kovaška“, zbor. 5. Matzek. „Serenade-Potpouri“, svira mestna godba. 6. Križkovski. „Divča“, čveterospev. 7. Nedved. „Domovina“, zbor. 8. Schinzl. „Čvetorka iz opernih pesnij“, svira mestna godba. Reditelja večera sta gg. Hanuš in Dragotin Juvančič. Začetek ob 8. uri.

— (O p o v o d n j i). Iz okolice ljubljanske piše nam prijatelj našega lista: Ne samo prebivalce ljubljanskega močvirja je povodenj teško oško dovala, nego tudi prebivalce vasi Boštanj, Račina, Panova vas, Velika in Mala

dela še živè in slovè v angleškem slovstvu. — Rekli smo bili o njem, da je poginil kot žrtva svoje ljubezni, kar je gola istina. Opazivši da deklica, katerej je bil poklonil svoje srcè, vsa gorì zanj, menil je, da nij srečnejšega in blažnejšega na vsem božjem svetu. Sanjavo je pohajal neko spomladno noč pod milim nebom po polju in po travnicih, zlagal navdušene verze, metal se po rosnej travi in z živimi barvami slikal čarokrasno podobo svoje ljubezni.

In ta noč je vsadi a klico smrti v njegove nežne prsi.

Lord Byron je umrl nemirne in mukapolne smrti l. 1824. Na zadnjo uro se je divje sem ter tja premetaval in bledele. V časih se mu je zjasnilo, in tedaj je rad govoril o svoji hčeri, o svoji ženi, o svoji sestri in njenej deci. Videti je bilo, da ima marsikaj na srci, ali govoril je tako nerazumljivo, da nij bilo mogoče uganiti, kaj bi rad. „Pustite me, spal bom, spal“, dejal je onemogel, in kmalu zaspal na veke.

(Dalje prih.)

Mlačina. Posedstva vseh teh vasij so bila tako visoko preplavljena, da je voda skoraj povsodi 6 metrov visoko stala. V vaseh Račina in mala Mlačina je bilo treba prebivalce iz hiš po čolnu izvoziti, isto tako živino, kajti v mnogih hišah so plavali stoli in mize v vodi. Nekateri malni so bili pol pod vodo. Vsa setev, vse delo je uničeno. Deputacija mož teh vasij je prišla pomoči iskat k okrajnem glavarstvu ljubljanskemu, katero je obljubilo, da se v kratkem okrajni glavar sam neseče osvedoči. Pred osmimi dnevi nij upanja, da bi se voda popolnem odtekla. Prebivalci teh vasij so vsi potrti. Voda to se ve, da v teh štirih zadnjih suhih dnevih počasi odteka.

— (Veteran.) Včeraj so tu pokopali 75 letnega Josipa Pokorne, ki je 40 let v deželnej bolnici bil čuvaj blaznih in je vsled svojih zaslug v službi imel cesarski zlati križec.

— (Marijna bratovščina) v Ljubljani ima jutri v nedeljo občni zbor v magistratnej dvorani.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka

in brez stroškov po izvrstni Revalescière du Barry

v Londonu.

30 let uže je nij bolezn, ki bi je ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicin in stroškov; zdravi vse bolezni v želodcu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; žleze i nadoho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprebavljenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih ožnost, diabet, trganje, slujšanje, bledičico in prehlajenje; posebno se priporoča za dojenca in je boljše nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spričeval zdravnih, brez vsake medicine, mej njimi spričevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vseučilišči v Mariboru zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shoreland, Mr. Campbell, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castle Stuart, Markize de Brehan a mnogo drugih imenitnih oseb, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastoj

Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov.

Spričevalo št. 73.670.

Spričevalo zdravilnega svetnika Dr. Wurzerja,

Bonn, 10. jul. 1852

Revalescière Du Barry v mnogih slučajih nagradila vsa zdravila. Posobno koristna je pri driti izgrži, dalje pri sesalnih in obistnih boleznih a t. d. pri kamnju, pri prisadljivem a bolehnem draženju v scalni cevi, zaprtju, pri bolehnem bodenju v obistih in mehurji, trganje v mehurji i. t. d. — Najbolje in in neprecenljivo sredstvo ne samo pri vratnih in prsnih boleznih, ampak tudi pri pljučnici in sušenju v grlu (L. S.) Rud. Wurzer, zdravilni svetovalc in čemno učeni družtev.

Winchester, Angleško, 8. decembra 1842.

Vaša izvrstna Revalescière je ozdravila večletne i nevarnostne prikazni, trebušnih bolezni, zaprtja, bozne čutnice in vodenico. Prepričan sem se sam gledé vašega zdravila, ter vas toplo vsakemu priporočam.

James Shoreland, ranocelnik, 96. polka.

Izkušnja tajnega sanitetnega svetovalca gosp.

Dr. Angelsteina.

Berolin, 6. maja 1856.

Ponavljaje izrekam gledé Revalescière du Barry vsestransko, najbolje spričevalo.

Dr. Angelstein, tajni sanit. svetovalc.

Spričevalo št. 76.921.

Obergim pern, (Badensko), 22. aprila 1872.

Moj pacient, ki je uže bolehal 8 tednov za strašnimi bolečinami vnetje jeter, ter ničesar použiti nij mogel, je vsled rabe Vaše Revalescière du Barry popolnoma zdrav.

Viljem Burkart, ranocelnik.

Spričevalo št. 72.618.

La Roche sur Yon, 30. julija 1868.

Vaša Revalescière ozdravila me je popolnem strašnih želodčnih in čutnicnih boleznij, katere so me deset let učile.

(Gospa) Armanda Prevost, posestnica.

Revalescière je 4krat tečnejša, nego meso, ter se pri odraslih in otrocih prihrani 50krat več na ocmi, ko pri zdravilih.

V plehastih puščah po pol funta 1 gold. 50 kr. 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold. — Revalescière-Biscuiton v puščah in Revalescière-Chocolatée v prahu 12 tas 1 gid. 50 kr., 24 tas 2 gd. 50 kr., 48 tas 4 gd. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gd. Prodaje: Du Barry & Comp. na Dunajski, Wallfischgasse št. 8, kakor v vsch mestih pri dobrih

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.

lekarjih in specerijakih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštnih nakaznicah ali povzetjih. V Ljubljani Ed. Mahr, J. Svoboda, lekar pri „zlatem orlu“, v Reki pri lekarju J. Prodamu, v Celovecu pri lekarju Birnbacherju, v Spiljetu pri lekarju Aljinoviču, v Trstu pri lekarju Jakobu Serravallo, pri drogeristu P. Rocca in J. Hirschu, v Zadru pri Androviču. (1)

Tajca.

18. maja:

Kvropa: Rubeto iz Nabrezine. — Schmidinger iz Dunaja. — Ogrinec iz Kranja. — Runenfeld iz Londona. — Brivec iz Samobora.

Pri Stonu: Jenkner iz Novega mesta. — Puhar iz Rateč. — Haring iz Trsta. — Braun iz Dunaja. — Ravnikar iz Notranjskega.

Pri Malici: Grünwald iz Gradca. — Ružička iz Dunaja. — Zdunič iz Reke. — Just iz Dunaja. — Ranzinger iz Kočevja. — Schwarz iz Dunaja. — Heiman iz Berlina.

Dunajska borza 19. maja.

(izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	65	gid.	75	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	69		50	
1860 drž. posojilo	108		75	
Akcije narodne banke	834		—	
Kreditne akcije	132		60	
London	119		85	
Napol.	9		55	
C. k. cekini	5		68 ¹ / ₂	
Srebro	102		60	

Delavci se iščejo!

Delavci za razprhnenje, za valalne železnice (Roilbahnarbeiter) in zidarji dobodo takoj delo in sicer za visoko plačo v akordu pri stavbi pri „Salzkammergutsbahn, Section Aussee“.

Aussee 17. maja 1876. (146—1)

Podvzetje

Jooss, Flaecher & Schoch-a.

Izseljevanje.

Zobni zdravnik A. Paichel

usoja se svojim p. n. pacientom uljudno naznaniti, da od 7. maja naprej v (139—4)

Mali-Jevej hiši, v I. nadstropji

poleg Hradezky-jevega mosta stanuje. Ordinira pa kakor do sedaj od 8. do 12. in od 2. do 5. ure.

Lek zoper gušo (krof).

izkušeni pripomoček zoper gušo (debe. vrat), razpošilja z nakazanjem o rabjenji po 1 gid.

V. Franz

in Holoubkače a/d böhm. Westbahn. (134—3) (Češkem.)

Dorško olje

iz sale kitovih jeter,

iz Borgena na Norveškem;

rumeno 1 steklenica 60 kr.; nepremočljivo brez okusa in duha 1 steklenica 80 kr.;

sé železnim jodirom 1 steklenica 1 gold.

Da se ponarejevanju izogne vtisneno bodé moje ime na vsakej steklenici.

(13—9) Gabriel Piccoli,

lekar, na dunajski cesti v Ljubljani.

Povabilo

k

občnemu zboru društva Marijne bratovščine v Ljubljani,

kateri bodé

21. maja 1876 ob 10. uri do polu dne

v mestnej dvorani.

Na vrsti bodé:

1. Letno poročilo in sklep računa za l. 1875.
2. Volitev 3 udov v vodstvo.
3. Nasveti vodstva in posameznih udov.
4. Volitev zaupnega odbora, da pregleda društvene knjige in račune. (141—2)

Vodstvo društva Marijne bratovščine.

Zahvala.

Za blago sočutje mej boleznijo našega preljubljenega očeta, gosp.

Janeza Raunicherja

in za časten spreved njegov pri pogrebu izreka vsim znancem in prijateljem najtoplejšo zahvalo

Rodbina Raunicher.

V Ljubljani, 19. maja 1876. (145)

S e. kr. av. privilegijem in kralj. pruskim ministerskim potrdilom.

Dr. Borchardt-ovo aromatično (dišeče) milo (Zajta) z zelišč, za olepšanje in popravo kože in skušeno zoper vsakake nesnage na koži; v zapečatenih izvernih zavitkih po 42 kr.

Dr. Suin de Boutemard-ovo dišeča pasta za zobe, najsplošnejši in naj. anesljivejši pripomoček za ohranjenje in čistenje zob in zobnega mesa; v celih in pol zavitkih po 70 ali 35 kr.

Dr. Hartung-ovo olje s kitajske skorje za varovanje in olepšanje las; v zapečatenih in v steklu štempljanih steklenicah po 85 kr.

Dr. Béringuier-jev dišeči kronini duh, krasna voda za duhaenje in umivanje, ki krepeča in budi živelj; v izvernih steklenicah po 1 gid. 25 kr. in 70 kr.

Prof. dr. Linde-va rastlinska pomada v štanjščah, povisa svit in voljnost las in je pripravna posebno za to, da obdrži proge las na glavi; v izvernih kosovih po 50 kr.

Balzamično milo iz oljke se odlikuje po oživljevačiji in ohranjučiji moči za voljnost in mehkost kože; v zavitkih po 35 kr.

Dr. Béringuier-jev rastlinski pripomoček za barvanje las, barva prav črno, rujavo in rumenkasto; s krtačami in lončki vred po 5 gid.

Dr. Hartung-ova zeljiščena pomada za oživljenje in zbujenje rasti las; v zapečatenih in v steklu štempljanih posodicah po 85 kr.

Dr. Béringuier-jevo olje iz zemljisčnih korenin za okrepčanje in ohranjenje las in brade; steklenica 1 gid.

Dr. Koch-ovi bonboni iz zeljišč, znan in skušen demač pripomoček za prehlad, hripavost, zabasano-st, hripavo grlo itd.; v izvernih škatlicah po 70 in 35 kr.

Bratov Ledarjevo balsamično milo iz oja zemeljiskih orehov, prijeten pripomoček pri umivanji nežne in občutljive kože, posebno damam in otrokom; po 25 kr. paket (4 kosovi 80 kr.

Pravi ti po pripoznani solidnosti in pripravnosti tudi v naših krajih uže priljubljeni pripomočki se dobivajo:

v Ljubljani pri Franc Terčeku in lekarju Biršiču in A. Krisperju; v Zagrebu pri lekarjih; J. J. Cejbek in Zg. Mittbach in Flor. Kiralovicu; v Celju pri Kr. Krisperju; v Reki pri drogljeru Nikolu Pavačiču; v Gorici pri lekarju A. Franzoniju; v Celovecu pri lekarjih; Ant. Beinitzu, Krainerju in Kellerju; v Kranju pri Rajmund Krisperju; v Mariboru pri Mariji Zankl; v Trstu pri lekarjih: J. Serravallo, K. Zanettiju, P. Prendini, Fr. Vedovattu in Pavlu Rocca; v Bejlaku pri Matevžu Fürstu; v Varaždinu pri lekarji: A. Hochsingerju in A. Halterju; v Zadru pri parfum. N. Androviču; v Karlovcu pri N. Slavnicu.

Pred pačenjem in ponarejanjem svarimo ostro

Raymond & Co.,

c. k. priv. last. tovarn hygealističnih cosm. stvarij v Berlinu. (97—3)

Einladung

zur

Generalversammlung des Marien-Bruderschafts-Vereines in Laibach,

welche

am 21. Mai 1876 Vormittag um 10 Uhr

im Gemeinderaths-Saale

abgehalten werden wird.

Programm:

1. Jahresbericht und Rechnungsabschluss pro 1875.
2. Wahl von 3 Direktionsmitgliedern.
3. Allfällige Anträge der Direktion und der einzelnen Mitglieder.
4. Wahl eines Vertrauens-Comité's zur Revision der Rechnungen und Bücher.

Vorsteher des Marien-Bruderschafts-Vereines.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.